

تحلیل ابعاد و انحاء مبحث تهجد در قرآن کریم

فاطمه صغری برقرار^۱، محمد مهدی کریمی نیا^۲، مجتبی انصاری مقدم^۳

^۱ طلبه سطح چهار (دکتری) رشته تفسیر تطبیقی، موسسه آموزش عالی الزهراء (س) گرگان، استان مازندران، استان گلستان، ایران، عضو مرکز پژوهشی

مطالعات اسلامی الزهراء (س) گرگان، پژوهشگر و فعال فرهنگی

^۲ استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم، طلبه و پژوهشگر حوزه علمیه قم

^۳ دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه میبد، مدرس دانشگاه و پژوهشگر (نویسنده مسئول)

چکیده

هر کس بتواند در این دنیا نفس خویش را بشناسد و خالصانه خداوند را عبادت و اطاعت کند، به دریای بی کران رضوان الهی متصل می‌شود و در خیر جاویدان باقی خواهد ماند. یکی از بهترین عبادت‌ها برای رسیدن به قرب الهی و آرامش درونی، تهجد شبانه و راز و نیاز در دل شب با خداوند می‌باشد؛ لذا برای رسیدن به این مقام آشنایی با مفهوم تهجد، جایگاه ویژه‌ای در تعالیم اسلامی و قرآن دارد. پرسش اساسی در این تحقیق این است که مراد خداوند از تهجد در آیات قرآن چیست؟ و چگونه می‌توان توفیق انجام آن را کسب نمود؟ در این مقاله تلاش شده است با بهره‌گیری از روش توصیفی و با مطالعه اسنادی و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل محتوا و روش مفهوم‌شناسی که از طریق رابطه تضاد، هم‌نشینی و جان‌نشینی تشکیل شده است، به بررسی مفهوم تهجد در قرآن پرداخته شود تا با فهم آن بتوانیم به کمال‌نهایی که قرب الهی است، برسیم. بررسی‌ها نشان می‌دهد برای رسیدن به تهجد باید از حب دنیا که مانع اصلی مسیر می‌باشد، دوری کرد و عواملی مانند: انفاق، صبر، زکات و امر به معروف و نهی از منکر در کنار تهجد ما را به درجه قرب الهی می‌رساند.

واژه‌های کلیدی: مفهوم‌شناسی، تهجد، قرآن، صبر، امر به معروف و نهی از منکر، حب دنیا.